

Važna strukturna preobnova

Dne 7. in 8. junija bodo v mnogih pokrajinah in občinah v državi upravne volitve. Ta dva dneva bosta za Italijo zlasti za to pomembna, ker bodo volivci volili deželne zbornice in bo končno, po več kot 22 letih zamude, uresničeno ustavno načelo, ki predvideva, da se država poleg na občine in pokrajine deli tudi na dežele.

Pokrajine in občine pa se bistveno razlikujejo od dežel, ker je tem po ustavi priznana tudi zakonodajna oblast, seveda v mejah, ki jih določa ustavna listina.

Naši bravci bodo gotovo razumeli, da imamo pri tem v mislih dežele z navadnim statutom, kajti šest dežel s posebnim statutom (Sicilija, Sardinija, Dolina Aoste, Tridentsko-Južni Tirol in Furlanija - Julijska krajina) je bilo že ustanovljenih.

Ustanovitev dežel z navadnim statutom je vsekakor važna novost; je ena temeljnih preosnov državnih struktur, ki jih je doslej označeval strog centralizem, kar naj bi od zedinjenja države do danes predstavljalo najbolj trdno jamstvo za njeno enotnost. Se obstajajo politične sile, zlasti desničarske, ki menijo, da utegnejo dežele hudo zrahljati enotnost države, a je jasno, da je tako modrovanje bolj demagoška pretveza ali volilna špekulacija kot objektivna nevarnost.

Tudi najbolj vneti pristaši deželne ureditve seveda ne prikrivajo težav, ki bodo nujno nastale ob realizaciji tako velike reforme. A s tem še ni rečeno, da je treba z ustanovitvijo dežel še odlašati.

Brez zastoja naprej v raziskovanju vesoljstva

Predstavniki ameriške vesoljske ustanove NASA so izjavili, da neuspeh odprave »Apollo 13« ne bo vplival na program ameriških vesoljskih raziskav. Raziskovanje Lune in nato drugih planetov se bo nadaljevalo in ga ne more nič ustaviti. Pač pa bodo pred naslednjo odpravo na Luno z »Apollom 14« temeljito raziskali vzroke eksplozije na »Apollu 13«.

V Združenih državah še vedno obhajajo srečno vrnitev odprave »Apolla 13«. Dan po vrnitvi vesoljcev je bil v Združenih državah pravi narodni praznik. Predsednik sam se je z letalom odpeljal na Honolulu, da je podelil trem vesoljcem visoka odlikovanja za pogum, ki so ga pokazali. Tehniki pa že delajo načrte za prve stalne znanstvene postaje na Luni. Izkopane naj bi bile v Lunina tla in neprodušno zaprte navzven, tako da bi mogli znanstveniki dihati v njih normalen zrak in se normalno gibati.

Ob 25-letnici zmage odporniškega gibanja

Petindvajsetletnico zmage odporniškega gibanja zamenjujejo danes premnogi s petindvajsetletnico odporniškega gibanja. Dovedno neznatna, nepomembna razlika, ki jo le malokdo opazi in morda — med mlajšimi — tudi malokdo razume; zato lahko pogosto beremo v časopisju o petindvajsetletnici odporniškega in proti temu nihče ne protestira.

Toda odporniško gibanje se ni začelo ne v Italiji ne v Sloveniji 25. aprila 1945 ali morda celo v prvi tretjini maja istega leta. Takrat sta bila tako Hitler kot Mussolini že mrtva, njuna imperija nasilja, groze in velikih parol sta bila v razvalinah in zatirani narodi so si začeli oddihavati. Odporniško gibanje se je z zmago končalo, vsaj za tiste, ki so bili rešeni fašizma in nacionalsocializma. Toda zmaga ni bila isto kot odporniško gibanje. Odporniško gibanje je pomenilo nekaj drugega — pomenilo je odpor proti nasilju, ko je bilo to na vrhu svoje moči in zmagoslavja, pomenilo je boj in tveganje, smrtno nevarnost, za premnoge tudi zapor, muke in smrt v boju, ob drogu ali na vislicah. Odporniško gibanje je pomenilo premagovanje strahu in groze pred nasilništvom in smrtjo, pred velikansko premočjo in dozdevno neustavljivo vse zmagujočo lažjo.

Kako naj danes razložimo mladini, kaj je bilo odporniško gibanje? Kako naj pojasnimo to tistim mladim, ki se zmrdujejo in postanejo nevoljni, če slišijo besedo domovina? Kako naj jim dopovemo, kaj je pomenila domovina tistim, ki so šli leta 1943 ali celo že v strašnih poletnih in jesenskih mesecih leta 1941 v gozdove in gore, da bi se bojevali za svobodo svoje domovine proti tujim okupatorjem, ki so tlačili njeno zemljo in njene ljudi? Ali tistim našim ljudem, ki so se borili proti fašizmu že leta 1925? In kako naj dopovemo mladim, kaj so pojmovali tisti bojevniki odporniškega gibanja pod svobodo — kako naj to dopovemo mladim, ki pojmujejo pod svobodo samo odpravo in odsotnost vsakršnih moralnih norm, avtoritet, duhovnih vrednot in dolžnosti? In kako naj jim dopovemo, kaj je bila revolucija, za katero je šlo toliko bojevnikov odporniškega gibanja v boj in smrt — kako naj dopovemo to tistim, ki pojmujejo pod revolucijo samo še seksualno revolucijo?

Pravijo, da zna ceniti kruh samo tisti, kdor ga je kdaj stradal. In isto velja za svobodo — ceniti jo zna samo tisti, kdor jo je kdaj pogrešal, kdor je trpel nasilje, suženjstvo in strah. Zato je danes težko dopovedati mladim, kaj je pojmovalo odporništvo pod svobodo, za katero se je bilo vredno boriti, kaj je pojmovalo pod revolucijo — veličastno vizijo svobodnega in pravičnega sve-

ta, ki jim je vlivala vero v končno zmago — in kaj je pojmovalo pod domovino. Mladi so se rodili v svobodi, v prosti domovini in blaginji, v kateri jim ni bilo treba nikoli stradati kruha in tudi ne pogrešati vsega tistega, kar je veljalo še njihovim očetom za razkošje in potrato: kako naj torej razumejo, kaj je pomenilo nam, njihovim očetom, odporniško gibanje? V tej nemožnosti sporazumevanja o tistem, kar je pomenilo nam nekaj velikega, veličastno zarjo novega, boljšega sveta, in v čemer vidi mlada generacija največkrat samo še zvaneče prazne fraze, hvalisanje očetov in izgovor za ohranjanje pozicij oblasti, je nekaj zelo tragičnega. Velika tragedija odporniškega gibanja je v tem, da ni znalo vdihniti svojih idealov in svoje vere vanje tudi mladi generaciji.

Toda tudi v nas samih, ki smo bili aktivno udeleženi v odporniškem gibanju, so morda takratni ideali že zamrli ali vsaj zelo zatemneli. Tudi mi smo jih morda že zamenjali s frazami. Le poredko, ob izrednih priložnostih še zaveje v naše življenje živ občutek takratnega trpljenja in smrti, boja in upanja v bodočnost. Tak občutek nas spet prevzame, ko prebiramo poslovilna pisma Slovencev, ki jih je bil okupator obsodil na smrt. Zadnje besede svojim domačim, svojim ljubim, so pisali komaj kakšno uro, preden so jih odpeljali pred zid, pred kol, pod vislice ali pod giljotino. Med njimi so bili tudi starejši, toda po veliki večini mladi, fantje in dekleta, nič starejši kakor tisti, katerim danes zaman dopovedujemo, kaj je bilo odporniško gibanje in zakaj je bilo vredno umreti za njegove ideale.

Tisti fantje in dekleta so prav tako radi živeli, kakor radi živite vi, današnji fantje in dekleta; prav tako so se veselili življenja, ki je bilo pred njimi, in celo bolj, ker so upali, da jim bo šele prineslo tisto, kar vi mladi danes že uživate, morda le majhen del tega, a hvaležni bi bili tudi za tisto ter bi se bili počutili s tistim srečni.

Prav tako radi, kakor živite vi, današnji fantje in dekleta, bi bilo živelo tisto 17-letno slovensko dekle, ki je naskrivaj napisalo v osamljenem bunkerju (bunker so imenovali ječo samico):

Bolna sem, imam temperaturo,
glava me boli, mraz me trese,
pa ni človeka do mene,
o, moja ljuba mamica,
kje, oh, kje, pridi
po mene, pridi,
majčica zlata!
Sama sem v bunkerju,
ne vem, kaj bo z mano,

(dalje na 2. strani)

Ob 25-letnici zmage odporiškega gibanja

(Nadalj. s 1. str.)

veliko trpim, kje je moj
ljubi dom in
moja ljuba, zlata
mamica!
Stara sem
17 let...

Kaj pa si je mislila in kaj je čutila v zadnji uri, preden so jo odpeljali pod giljotino, komaj kakšno leto starejša Aličeva iz Ptujja in z njo še toliko drugih, ne bo nikoli znano. Mimo mračne ječe v Gradcu, kjer so umirala pod sekiro slovenska dekleta in fantje, in mimo hiše v ulici Ghega v Trstu, kjer so obesili nacisti toliko slovenskih deklet in fantov, žen in mož, hodijo danes od nakupovanja zasopljene mladi obiskovalci iz Maribora, Ptujja, Celja, Ljubljane in Sežane, in nihče se ne ozre v tiste zidove, nihče ne ve in morda tudi nikogar več ne briga, kaj se je še pred dobrimi 25 leti tam dogajalo. Zanimajo jih samo izložbe in cene. In med njimi so morda tudi mladi literati, ki pišejo v revije velike besede o idealih in ciljih nove potrošniške družbe, za katero narod ni več vrednota.

Bila pa je velika vrednota za tistega slovenskega človeka, ki je zapisal v zadnjem pismu pred smrtjo:

Umiram, da boste ostali doživeli lepše dni. Sem krepak. Naj žive Slovenci.

Skrbite drug za drugega.

Nikdar nisem hotel nikomur nič žalega.

In kakšna vrednota sta slovenstvo in svoboda, se je zavedal tisti ugledni slovenski mož, ki je zapisal v poslovnem pismu svoji ženi:

Danes zjutraj ob pol petih sem zvedel, da bom ustreljen. Ko se postavljam od tebe, draga Marinka, Te prosim, da me ohraniš v lepem spominu. Povej otrokom, ko odrastejo,

DRAGOCENA KNJIGA

V New Yorku so objavili, da bo v najkrajšem času prišla na dražbo najbolj draga knjiga na svetu. To je izvod svetega pisma, ki ga je natisnil še iznajditelj enostavnih premičnih črk tiskar Janez Gutenberg v 16. stoletju.

Vzklicna cena, ki jo je postavil dosedanji lastnik knjige, neki ameriški trgovec, znaša 2 milijona in pol dolarjev ali približno eno milijardo in pol lir.

Važno stališče in koristen ukrep SGZ

S prvim aprilom je postal veljaven novi urnik za odpiranje in zapiranje javnih lokalov-gostinskih obratov. Hkrati so postali veljavni tudi predpisi, ki jih je v tej zvezi izdala tržaška kvestura.

Žal moramo ugotoviti, da je navedeni odlok kvesture natiskan samo v italijanščini. S tem smo bili Slovenci ponovno prizadeti. Ne gre namreč samo za pisane pravice, temveč tudi za dejstvo, da ne moremo biti brezbrizni do želja slovenskih gostincev in slovenskih gostov, katerih prispevek je za razvoj turizma na našem področju tolikšen, da bi jih morali upoštevati; k temu pa dodajmo še ugotovitev o naraščanju dotoka jugoslovanskih turistov v obmejne kraje. Zaradi tega menimo, da ni več mesta za dosedanja

kako je bilo z menoj. Ne zavedam se nobene druge krivde, kakor da sem Slovenec. Kot kristjan sem opravil pred smrtjo svojo dolžnost. Jaz sem popolnoma miren. Pristrčen pozdrav.

Tvoj Aleš

Morda lahko pove poslovnico pismo tega moža kaj tudi vam, ki danes odraščate, in vam da slutiti, kaj je bilo odporiško gibanje, in kakšni so bili ideali, za katere se je borilo?

Cene na drobno so se v Sloveniji povečale po uradnih podatkih od leta 1968 (vključno) do 1. januarja letos za 14 odst., za storitve pa 23 odst. Okrog tretjini izdelkov in pridelkov v Sloveniji se cene prosto oblikujejo na tržišču samem, cene za ostalo blago pa se oblikujejo bodisi pod neposredno družbeno kontrolo cen ali pa jih določa industrija.

Bošojaj v Indokini se zaostruje

Nova kamboška vlada je ponovno zaprosila ameriško vlado za vojaško pomoč proti vdorom komunističnih čet iz Vietnama. Po raznih vesteh je v Kambodži že precej Američanov.

V svojem paničnem strahu pred Vietnamci in iz sovraštva do njih je zagrešilo kamboško vojaštvo več množičnih pokolov nad vietnamsko manjšino v Kambodži, zlasti nad ljudmi, zaprtimi v taboriščih. Vietnamska manšina v Kambodži šteje okrog 600.000 ljudi. Mnoge so naselili tam Francozi v času svojega vladanja, ker so bili Vietnamci pridnejši delavci.

24 MILIJARD LIR ZA PROPAGANDO NEMŠKIH PROIZVODOV

Zahodna Nemčija že dalj časa skrbi za načrten nastop na italijanskem tržišču. Z namenom, da uveljavi svoje proizvode na tujem, je ustanovila posebno družbo, ki skrbi za seznanjanje kupcev z nemškimi proizvodi. Ponekod so priredili teden nemške hrane. Dejansko pa skoraj vsak časopis ali tednik ali javno prevozno sredstvo prinaša oglase in napise, ki vabijo kupce, da pokusijo tipične nemške jedi in proizvode. Družba ima samo za Italijo na razpolago 24 milijard lir, ki jih bo vložila v propagando v dobi treh let.

SMRT NEKDANJEGA HITLERJEVEGA NASPROTNIKA KANCLERJA BRÜNINGA

V Norwichu v Združenih državah je pred kratkim umrl bivši voditelj nemške katoliške stranke Centrum in od marca 1930 do maja 1932 nemški kancler dr. Heinrich Brüning. Star je bil 84 let. Po Hitlerjevem prihodu na oblast je emigriral v Združene države, kjer je postal univerzitetni profesor. Kot kanclerja ga je spodnesel bivši nemški predsednik Hindenburg, pod vplivom svoje Hitlerju naklonjene okolice. Parlament ni Brüningu nikoli izrekel nezaupnice.

Brüning je bil eden izmed tistih nemških demokratičnih politikov, ki so vse poskusili, da bi obvarovali Nemčijo, da bi ne zdrsnila v Hitlerjev nacional-socializem, kar pa jim žal ni uspelo. Po vojni se ni za stalno vrnil v Nemčijo zaradi nasprotij s kanclerjem Adenauerjem, čigar politike ni odobral. Vendar je želel, da ga pokopljejo v njegovem rojstnem mestu Münster.

SREČANJE V KANALSKI DOLINI

V Kanalski dolini so se 21.4.1970 sestali zastopniki osrednjih organizacij iz Koroške, Goriške in Trsta, ki združujejo katoliško usmerjene Slovence.

Izmenjali so si mnenja in gledišča na aktualne politične in kulturne probleme. Udeleženci so ugotovili nujnost globljih medsebojnih odnosov. Sklenili so tudi, da se zastopniki vseh treh pokrajin udeležijo bližnjega kongresa federalistične unije evropskih manjšin, ki bo maja meseca na Gradiščanskem v Avstriji.

Prisotni so nadalje analizirali sedanje splošno stanje v zamejstvu ter govorili o perspektivah bodočega političnega in kulturnega dela v narodnostno in socialno korist zamejskih Slovencev.

UMRL JE DR. ANDREJ GOSAR

Tik pred zaključkom lista smo zvedeli, da je včeraj, 22. t. m. umrl v Ljubljani dr. Andrej Gosar, univerzitetni profesor v pokoju. Umrl je v 84. letu. Pogreb bo v petek, 24. t. m. ob 16. uri na Žalah.

Z dr. A. Gosarjem je umrl eden izmed nosilcev nekdanjega krščansko-socialnega gibanja na Slovenskem, velik strokovnjak za socialno-gospodarska vprašanja in ena najuglednejših osebnosti slovenskega javnega življenja.

Naj v miru počiva. Užaloščeni ženi in vsej družini izražamo naše iskreno sožalje.

NABIRKA ZA SPOMINSKO ŠOLO V CERKNEM

V spomin na pokol gojencev partijske šole v Cerknem 17. januarja 1944 in v spomin na osvoboditev so sklenili v Cerknem postaviti novo šolo, ki bo hkrati spomenik. V ta namen organizira poseben odbor nabirko. Vabljeni smo tudi zamejski Slovenci, da bi vsak po svojih močeh prispevali za spominsko osnovno šolo v Cerknem.

Tekoči račun Sklada za izgradnjo šole-spomenika v Cerknem pri SDK Idrija je: št. 5202-652-66.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst

Razmišljanja

Igor Tuta: OB ENCIKLOPEDIJI

III.

Seveda spet se postavlja vprašanje, kdo izmed Slovencev v zamejstvu ali katera naša organizacija je poklicana, da si prevzame skrb, predhodno poskrbeti, da se nam ne bo zgodila kaka krivica tudi med vrsticami nove Enciklopedije naše dežele. Urednik Primorskega dnevnika je v že omenjenem odgovoru zajel zelo širok krog političnih, gospodarskih in kulturnih delavcev in kar vse naše osrednje prosvetne in gospodarske organizacije. Z njegovo zamisljivo se moramo vsekakor strinjati; nastaja samo problem, če je izvedljivo sodelovanje Slovencev v takem obsegu po raznih odborih, ki sestavljajo enciklopedijo. Morda pa ne bi bilo napačno sestaviti tudi med nami poseben odbor, ki bo imel večji vpogled v nastajanje dela in bo ob pravem trenutku znal povabiti k sodelovanju naše znanstvenike in književnike, predvsem pa bo odgovorne pri Inštitutu v Vidmu takoj in pred izidom dela opozoril na možne netočnosti ali pomanjkljivosti. To bi že bila nekakšna jamstva za točno poročanje o Slovencih v naši deželi.

Na drugi strani, v primeru, da do sodelovanja Slovencev pri Enciklopediji ne bo prišlo, si bomo morali samim sebi očitati pomanjkljivosti, ki jih bo delo vsebovalo v zvezi z našo etnično skupino, saj sta bila ravnatelj omenjene ustanove in šef tiskovnega urada dovolj jasna, ko sta zagotovila, da bo lahko postal član inštituta vsak, ki to želi in to svojo željo pismeno sporoči inštitutu na naslov: L'Istituto per l'Enciclopedia del Friuli-Venezia Giulia, Piazza XX Settembre 9 Udine.

Prav pa je tudi, kot je bilo zapisano v Primorskem, da pridejo v poštev tudi tisti Slovenci, rojeni v naših krajih, ki se še dalje ukvarjajo z zamejsko problematiko in so se kot znanstveniki in literati uveljavili v Sloveniji in drugod. Zato se mi zdi zelo nerea-

len ugovor, da nimamo primernih osebnosti, ki bi jih lahko postavili ob razne italijanske in furlanske univerzitetne in druge osebnosti, ki so že pristopile k sestavljanju monografije.

In za konec bi rad ponovno poudaril, da bo poleg prve verjetno za nas najzanimivejša tretja knjiga, ki bo izšla čez kakšne dve leti z naslovom Zgodovina in kultura in s podnaslovi: Zgodovina Furlanije in Julijske krajine, Jezik in dialekti, Umetnost, Navade, Legende in običaji, Spomeniki, Kulturne ustanove, Muzeji, Gledališča, Prireditve, Izobrazba, Sport in Združenja.

Mislím, da bi pravici na ljubo moralo biti v vsakem od omenjenih poglavij govora tudi o naši manjšini. Da bo do tega prišlo in da bodo informacije točne, moramo takoj pomisliti, kaj lahko sami prispevamo, zakaj še vedno velja, da je po toči prepozno in tudi nepotrebno zvoniti.

— o —

Pisma uredništvu

O MLADINSKI SKUPINI SLOVENSkih VOLIVCEV

Zamejski tisk je ta mesec objavil poročilo o ustanovitvi Mladinske skupine slovenskih volivcev v Trstu.

Načela in smernice, ki jih je skupina ob svoji ustanovitvi sprejela, presegajo krajevni pomen, kajti poročilo pravi med drugim: »MSSV noče biti neka nova zveza ali stranka, ampak le samostojna mladinska skupina, ki ima za osnovo slovensko zavest in zato združuje slovensko mladino različnih ideologij. In dalje: »Podpira in voli slovensko politično krovno organizacijo, katere smoter je uveljavljanje slovenskih pravic v zamejstvu.

Zdi se mi, da ti in še drugi stavki v poročilu dokazujejo globoko razumevanje slovenske zamejske stvarnosti, zavestno zrelost skupine in značajno osebnost tistih, ki so jo ustanovili.

Slovenskim ljudem, ki so jih pritegnili različni svetovni nazori in osebna prepričanja, je potrebna krovna zavest, kjer vedno najdejo skupen jezik za skupen nastop in obrambo slovenskih zadev kjerkoli po svetu. V tem vidim preseganje krajevnega pomena tistih načel, ki jih je MSSV sprejela. Dejstvo je, da Slovenci kot taki lahko odločilno oblikujemo le svoje dogajanje in ne svetovnega, kot pripadniki svetovnih gibanj in ideologij. Zato nesmiselno, da se razhajamo tudi na tisti osnovi, na slovenski zavesti, kjer bi pravzaprav vedno morali najti skupno pot.

So ljudje, ki se v slovensko stvarnost ne poglabijo, in so prepričani, da Slovenci sami ne moremo kaj dosti narediti, ker tako malo pomenimo. Njihove nazore kroji pri nekaterih zaverovanost v svetovna politična, gospodarska ali kulturna središča, in spet pri drugih, ki presoja slovensko stvarnost po filmsko, pa živo pobarvanih revijah, tv oddajah. Taki so prepričani o veličini vsega tujega in ker se s svojimi gledanji ne dvignejo nad vsakdanji blišč, svetovni hrup ali ker Slovenci nimamo tovarne sanj, so prepričani, da v slovenskem svetu ne morejo odkriti ničesar novega in vrednega. In vendar je slovenstvo v svoji izvirnosti in posebnosti bogato; slovenski človek je delaven in ustvarjal in reči moram, da pri drugih narodih nisem srečal takega bogastva misli in čuta in globine, kakor sem jo pri slovenskem človeku, kljub njihovi 'šarmantnosti', 'dobrodušnosti', 'prijaznosti' ali 'gostoprimstvu'. Tisto majhnost slovenske misli in slovenskega sveta predstavljajo prav taki, ki se v slovensko izročilo ne ozrejo ter iščejo sami sebe v svetovnem blišču, polizobraženci in polspoznanja.

Samostojno in enotno nastopanje nasproti drugemu svetu pa je potrditev vrednotenja slovenskega človeka, po sami naravi pravilno in pravično. Svet ne bo začel z nami pogovora, če mu bomo samo sledili in ga posnemali ter mu ne bomo pokazali ničesar novega in izvirnega. To naredimo lahko le kot samostojen dejavnik in tega dejstva ni mogoče drugače razumeti, kljub nekaterim težavam. Na vsakem od nas je, da po svoje prispeva, da bi bilo takih težav čim manj.

J. Š.

NAKUPOVALNI TURIZEM =

Jožef Šavli

2

MEJNI TURIZEM

Danes je preskrba oz. ponuba v obmejnih krajih že tako razvita, da ne moremo trditi o težavah, ki bi jih povzročala meja, ker je razdelila poprej zaključena območja. Maloobmejni promet ni več odraz nujnosti, podobno kot pri obmejnem prometu so vzroki potovanja bolj osebnostnega kot stvarnega značaja. Nakup čez mejo je pogosto dražji, posebno pri obmejnem prometu. Opaziti je, da prebivalstvo bolj razvite države pri svojih nakupih čez mejo bolj upošteva stvarne razloge: ugodne cene, menjavo denarja, kakovost. Nasprotno pa pri čezmejnih nakupih prebivalcev manj razvite države prevladujejo osebnostni razlogi: moda, reklama, nedvednost.

Povpraševanje v mejnem prometu je usmerjeno na prvem mestu v trgovino in gostinstvo, delno tudi v promet. Predmet nakupov so posebno živila in bencin v Jugoslaviji; v Italiji in Avstriji modno in tehnično blago. Ponudba je bila posebno v Jugoslaviji od začetka precej toga. Danes lahko rečemo, da je skoraj prekosila zamejsko, ki je še pretežno v zasebni lasti in zelo razdrobljiva. Trgovska podjetja so

zgradila številne samopostrežbe, cela potrošna središča po načelih sodobne prodaje.

Pomembnost mejnega prometa je v njegovi enakomerni celoletni porazdelitvi. Zgostitev je zaznamovati samo pred prazniki, kar pa enakomernosti dosti ne moti. Ker so potovanja tudi sicer pogosta, je mejni promet odločilen pri pospešitvi razvoja obmejnih predelov, ki zaostajajo za splošnim razvojem države.

NAKUPOVALNI TURIZEM

Osnovni namen mejnega prometa so potovanja zaradi nakupa kot oblike razvedrila. Nastane vprašanje, ali naj taka potovanja in nakupe (potrošnja) štejemo za turistične ali ne.

Turizem je v pogledu prostorskega opazovanja:

Skupni pojem za odnose in pojave, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja tujcev, kolikor to bivanje ne pomeni trajne naselitve. (F. Jülg: Praktische Hinweise für wissenschaftliche Arbeiten in dem Fremdenverkehr; Festschrift L. G. Scheidl 1. Teil, Wien 1965).

Ta opredelitev se ujema s statističnimi podatki.

Statistika šteje na mejah in v nočiščih vsa potovanja in bivanja tujcev, ne glede na njihov namen, za turistična; tako tudi službena potovanja. Z gospodarskega stališča je to pravilno, kajti potrošnja službenih potnikov se po svojem učinku na gospodarstvo v ničemer ne razlikuje od potrošnje »pravih« turistov. Tako šteje statistika tudi vse čezmejna potovanja po nakupih v skupno število prestopov meje bodisi domačih državljanov bodisi inozemcev. Zato obmejnega prometa ne moremo posebej zajeti. Lahko ga ocenimo, če vzamemo n.p. Jugoslavijo in Italijo, po številu gostov obeh držav v nočiščih obmejnih krajev, po številu prehodov motornih vozil v dneh neposredno pred prazniki, po številu vlakovnih in avtobusnih vozovnic na razdalji notranjost — zamejstvo. Podrobna preučitev načinov zbiranja podatkov bi pokazala, katere vrste podatkov se medsebojno pokrivajo in upoštevajoč to pokrivanje bi dobili popravljeno oceno. Nasprotno temu pa se prestopi meje v maloobmejnem prometu posebej zaznamujejo.

Potrošnja, ki jo mejni promet povzroča v trgovini ali gostinstvu, je nemogoče ugotoviti. Tudi kakršna koli ocena bi bila dvomljiva. Ugotavljamo lahko le medsebojne zveze (povezavo) med gibanjem prometa na meji in potrošnje v trgovini ali gostinstvu. (Dalje)

Tržaškega

Srečanje šolske mladine

Kot smo napovedali v zadnji številki našega lista, je bila prejšnja sobota v dvorani Alberta Sirka v Sv. Križu skupna prireditve učencev iz osnovne šole Vič pri Ljubljani in nabrežinskih učencev in dijakov. Gostje iz Ljubljane so prispeli z dvema avtobusoma v Nabrežino že v dopoldanskih urah in so se ustavili delno v prostorih osnovne šole, delno pa v enotni srednji šoli »Igo Gruden«. V obeh šolah so jih učenci in učitelji oz. profesorji toplo sprejeli in tudi pogostili. Vsem je bilo zelo žal, da je ta prvi stik tako hitro minil. Po izmenjavi naslovov in po pozdravih so se Ljubljančani odpeljali v Trst na ogled Kulturnega doma. Mladi gostje so bili zelo presenečeni nad lepo izdelavo in prikupnim ambientom, ki je značilno za naše glavno kulturno središče.

Po kosilu se je ljubljanska mladina odpeljala čez Kontovel in Prosek do Sv. Križa, kjer je bila ob 16. uri na programu skupna prireditve. Pred njo pa je bil v prostorih p.d. »Vesna« razgovor o pomenu naših društev in o važnosti vzpostavljanja tesnih stikov med mladimi iz zamejstva in iz domovine. Razgovor je bil dobro obiskan.

Tudi pri prireditvi je občinstvo, posebno mladina, popolnoma napolnilo dvorano. Najprej se je predstavila na odru skupina otrok, oblečenih v kranjske in kraške narodne noše. Izmenjali so si pozdrave in darila. Posebno gre omeniti tople in prisrčne besede mladega predstavnika viške šole. Program prireditve pa je obsegal nastop nabrežinskega otroškega pevskega zbora »Kraški slavček« pod vodstvom prof. Sergija Radoviča in nastop pevskega zbora osnovne šole Vič, ki je pod vodstvom dirigentke Zlate Križevce zapel nekaj umetnih, nekaj ljudskih in dve partizanski pesmi. Otroci iz Viča so se tudi predstavili z raznimi baleti, ki jih je dovršeno

in z veliko ljubeznijo naštudirala koreograf Tatjana Remškarjeva. Otroci, oblečeni v metuljčke, so zaplesali Čajkovskega Pomladni valček, skupina ljudskih noš je temperamentno nastopila v baletu Odmev z gora. Nedvomno najlepši pa je bil zadnji balet, ko je 24 mladih plesavk z gracio zaplesalo v Beierbergovi Mazurki. Mladi baletni skupini želimo še veliko lepih uspehov. Program je nadalje obsegal branje literarnih del učencev in dijakov iz Nabrežine in treba je pripomniti, da so nekateri mladi ustvarjanci pokazali dober literarni talent. Nastopili so Tatjana Rojc, Ivo Terčon, Barbara Zerjal, Eda Terčon, Marija Brecelj in Nada Marušič. Z glasbenimi točkami pa so se predstavili gojenci nabrežinske Glasbene šole Verena Ter-

čelj, Vida Legiša, Marija Brecelj, Nadja Vidmar, Boris Devetak in Majda Terčon. Nastopil je še ljubljanski harmonikarski orkester glasbene šole Vič, ki ga vodi prof. Zdenka Šindič. Na tej skupni prireditvi so nastopili še Patricija Terčič, Ivana Pertot, Boris Devetak, Katja Sedmak in Marija Legiša s skupino pesmi Iga Grudna, čigar obletnico rojstva smo praznovali prav tistega dne.

Celoten program je bil dobro zamišljen in tudi dobro izpeljan. Tu in tam je bilo opaziti kakšne tehnične pomanjkljivosti, kar pa nikakor ni kvarilo prijetnega vzdušja, v katerem se je odvijalo celotno srečanje. Čeprav so bili mladi ljubljanski gostje precej utrujeni zaradi napornega dneva, je bilo marsikomu žal, da je že prišla ura odhoda.

Vse organizatorje in seveda tudi vse nastopajoče je treba pohvaliti za prizadevnost in požrtvovalnost. Prav je, da bi tudi v bodoče prišlo do podobnih srečanj, četudi so v zvezi s posebnimi organizacijskimi težavami. Vendar se je tudi letos pokazalo, kako so taka srečanja koristna in zaželena. i. t.

O pripravi za volitve

Dne 15. aprila se je v Trstu sestel odbor Slov. Kršč. zveze in razpravljalo o aktualnih političnih problemih, zlasti v zvezi s pokrajinskimi in občinskimi volitvami. Seje so se udeležili tudi člani sveta Slov. skupnosti, izvoljeni na predlog SKSZ.

Udeleženci so po temeljiti razpravi sklenili naslednje:

Kot v preteklosti tako tudi danes SKSZ meni, da se morajo vse slovenske politične skupine predstaviti na bližnjih volitvah z enotnimi kandidatnimi listami, kajti samo na tak način bo zagotovljen uspeh. Enotni nastop bo med drugim pomenil korak naprej v prizadevanjih po združevanju čim širšega kroga Slovencev v Italiji v sicer pluralistično, a vendar na zunaj enotno politično delo.

V tej zvezi SKSZ poudarja tudi nujnost tesne povezave in tesnega sodelovanja med slovenskimi političnimi skupinami na Trža-

škem in Goriškem, kajti taka povezava in tako sodelovanje moreta med drugim olajšati prizadevanja za ustanovitev sorodnih političnih organizacij tudi v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini.

O svojih odnosih s Slov. skupnostjo meni SKSZ, da predstavlja Slov. skupnost še vedno tisto organizacijsko platformo, ki more zagotoviti ustrezen učinek političnemu delovanju demokratičnih Slovencev. SKSZ hkrati poudarja, da mora vsaka skupina v okviru Slov. skupnosti ohraniti svojo avtonomnost, a se v zadevah, ki se tičejo celotne slovenske narodne skupnosti, podrediti splošnim zahtevam in koristim. To velja tudi pri sestavljanju kandidatnih list za bližnje volitve. Zato so potrebni takojšnji razgovori med vodstvi posameznih skupin, ki sodelujejo v Slov. skupnosti.

Nujno je tudi potrebno, da se takoj pričnejo pogovori s Slov. dem. zvezo in Slov. levico, da se ustvarijo možnosti za njuno sodelovanje na skupnih kandidatnih listah.

JURJEVANJE SKAVTOV

V nedeljo so slovenski tržaški skavti priredili svoje vsakoletno jurjevanje blizu Samotorce. V soboto zvečer so si postavili šotore in si prižgali taborni ogenj. Naslednjega dne se je zaradi ugodnega vremena na določenem prostoru kmalu zbralo večje število mladih fantov. Po bogoslužju in po obredu pristopa novih članov k organizaciji je bila na sporedu prva igra v naravi. Po kosilu in po raznih pogovorih je zaključila letošnji program daljša igra, ki je povsem uspela. Tudi letos je pesem slovesa zaključila to tradicionalno pomladansko srečanje tržaških skavtov.

VABILO

Vse učitelje in profesorje, ki so sodelovali pri obnovi slovenskega šolstva na Tržaškem vabimo na tovariško srečanje, ki bo dne 2. maja 1970 ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu, ulica Petronio 4, ob koncertu učiteljskega pevskega zbora Slovenije »EMIL ADAMIČ«.

To vabilo velja vsem onim, ki nam niso bili pisмено dosegljivi.

Odbor za proslavo 25-letnice obnove slovenske šole na Tržaškem

Jubilejni koncert zbora „Jacobus Gallus“

V soboto zvečer je naš tržaški mešani pevski zbor »Jacobus Gallus« praznoval v Kulturnem domu 25-letnico svoje ustanovitve in je za to priložnost pripravil dovršen in kvaliteten koncert.

»Delo zbora Jacobus Gallus, ki ga 25-letno delovanje prikazuje dostojno, predstavlja slovenskega človeka v Trstu na glasbeno-pevskem področju. To delo obenem izpričuje, da se zbor dobro zaveda poslanstva, ki ga ima lepota naše pesmi pri medsebojnem spoznavanju ljudi in narodov, kar je prav na naši narodnostno mešani zemlji nadvse važno. Delo, ki ga je zbor opravil, tudi dostojno pričča, da tu na tej zemlji živi naš narod — slovenski narod.«

»Ogromno večerov smo žrtvovali za vaje — je še zapisal predsednik zbora v uvodu brošure, ki je za to priložnost izšla. — Za vse to se moramo zahvaliti našim vztrajnim pevkam in pevcem, ki se nesebično, po celodnevem delu, kljub utrujenosti, redno udeležujejo vseh vaj in nastopov.«

Prav zato so tržaški pevci pokazali na sobotnem koncertu visoko izvajalsko sposobnost in glasbeno dovršenost. Spored je obse-

gal pesmi, ki jih je zbor z uspehom že prepeval doma in drugje po svetu, pa tudi dve novi (polemični tako v besedilu kot v kompozicijskem slogu) Vrabčevi skladbi; vsebinsko pa so pesmi bile vzete od cerkvenih do ljudskih, do umetnih in partizanskih. Vendar bi k sestavi programa pripomnili, da je bil preveč razbit in so se morali poslušavci neprestano vživljati v nova vzdušja. Tako je na primer drugi del programa začel z bojvito Bilečanko, kateri je sledila otožna črnska duhovna pesem Deep River (ki so jo pevci izredno občuteno zapeli), nato sta bili na sporedu dve moderni Vrabčevi skladbi in nato žalostna in melodiozna češka pesem Zabučale gore. Za konec pa dve veseli slovenski poskočni skladbi.

Mimo te opombe pa je treba čestitati vsemu zboru in še posebno njegovemu dirigentu prof. Ubaldu Vrabcu za izdelano in dovršeno interpretacijo in za umetniški užitek, ki nam ga s svojimi nastopi zbor vedno nudi.

Prijatelji lepe pesmi so tokrat povsem napolnili dvorano Kulturnega doma in z dolgim ploskanjem dali nastopajočemu zboru vse priznanje njegove umetniške dosežke.

UPRAVNI SVET BOLNIŠNICE

Na prvi seji upravnega sveta splošne pokrajinske bolnišnice v Gorici je bil izvoljen za predsednika odvetnik dr. Peter Sanzin. Imenovanje je bilo določeno že pred časom v sporazumu med strankami leve sredine.

Upravni svet sestavlja devet članov. Štiri izbere občinski svet, pet pa pokrajinski. Prvi je izvolil dr. Sanzina, kot zastopnika socialistov; dr. De Rocco, uradnika pri Trgovinski zbornici; poslanca Zucallija in dr. Terenzija, vodjo pokrajinskega delavskega urada. Pokrajinski svet je pa določil za člane bolniškega upravnega sveta komunistično sindikalistino Marijo Selli, profesorico Rupeni; člana Slovenske demokratske zveze Maksa Komaca; sindikalista Tasco in Marina Pianija. V odboru sta torej dva Slovenca: predsednik Sanzin in Maks Komac.

Za poverjenega svetovalca bo predsednik najbrže predlagal dr. Terenzija, ki je že v prejšnjem odboru opravljal predsedniške posle.

Vsekakor pa pomeni izvolitev Slovenca za predsednika in tudi imenovanje še enega Slovenca na upravno mesto velik korak naprej v priznanju pravic naše etnične skupine.

Doberdob

ZADNJA SEJA

Zadnja seja sedanjega občinskega sveta je bila v petek zvečer. Svetovalci so kljub izredno živahni seji sprejeli še nekatere odobrovo sklepe. Potrdili so načrte za športno igrišče. Razpravljali in potrdili so nova imena za ulice v Doberdobu in po drugih zaselkih. Dali so jim po večini imena naših pesnikov in pisateljev. Umetno bi bilo, da bi prišli v poštev tudi kateri primorski kulturni ustvarjanci iz zadnje dobe.

Na seji so odobrili tudi najem posojila desetih milijonov lir za kritje primanjkljaja pri obračunu leta 1969. Obračun je bil nato sprejet z enajstimi glasovi proti dvema glasovoma opozicije.

Na koncu je svet potrdil še županov predlog za podpore različnim ustanovam in organizacijam. Največ, stotisoč lir, bo prejela godba »Kras«. Prosветna društva pa iz raznih vzrokov niso prišla v poštev.

Obe, »Jezero« in »Hrast« sta pa v precejšnji razgibanosti. Ob 25. obletnici osvoboditve bo priredilo prosvetno društvo »Jezero« pevski koncert v društvenih prostorih, in sicer v petek 24. aprila ob 20. uri.

Pripravljajo se na volitve

Čeprav nas ločita le še dobra dva tedna do predložitve kandidatnih list za bližnje upravne volitve, se večina goriških strank še ni odločila za dokončno sestavo teh seznamov.

Prva, ki je potrdila svoje kandidate za pokrajinski zbor, je soška zveza italijanske komunistične stranke. Med dvaindvajsetimi novimi kandidati je v seznamu tudi Jože Jarc iz Doberdoba, ki je bil že deželni svetovalec v prejšnji skupščini. Stranka mu daje upanje, da bo izvoljen, ker je tudi Slovenec. V seznamu se nahaja tudi dr. Battello, sedanji komunistični občinski svetovalec.

Komunistom sorodna leva socialistična stranka PSIUP bo nastopila pri bodočih volitvah skupno s komunisti v občinah, ki ima

V soboto zvečer se je končal tridnevni seminar ali uradni izpopolnjevalni tečaj za slovenske učitelje in profesorje na Goriškem.

Seminar se je zaključil po mnenju vseh udeležencev in predavateljev zelo uspešno in koristno pod vodstvom ravnatelja dr. Rožica, ki mu je pomagal sindikatov tajnik prof. Rener. Udeležba je bila polnoštevna, približno 50 profesorjev in 51 učiteljev.

Vodstvo tečaja je poskrbelo tudi za primerno ureditev in celo okrasitev sicer ne prav primernih prostorov v kletni telovadnici enotne nižje srednje šole. Pri uvodu v seminarska predavanja je bil navzoč tudi šolski skrbnik Simoncini, ki je v kratkih besedah pozdravil ljubljanske predavatelje in vse šolnike ter jim voščil dosti uspeha pri predavanjih. Nato je tajnik prof. Rener podal kratak pregled priprav za organizacijo tečaja, ki je bil prvi te vrste za slovenske šolnike v Gorici. Ravnatelj Rožič je potem predstavil prvega referenta, pedagoškega svetnika Janeza Sivca, ki je govoril učiteljem in profesorjem o metodiki pouka slovenščine. V četrtek popoldne je predaval član Slovenske akademije profesor Ceve o razvoju slovenske umetnosti do impresionizma. V zanimivem razlaganju ob številnih izbranih skioptičnih slikah je neumorno govoril — kar pet ur. Učiteljem je pa isto popoldne predavala ravnateljica Corsini o poučevanju italijanščine.

V petek dopoldne in popoldne je profesorjem razčlenjevala prof. Varlova oblikovno in slovnično sestavo stavčne periode. Tema, ki bi v prvem delu bila bolj namenjena učiteljem, je po drugem delu vzbudila živahno strokovno razpravljanje.

Ob istem času je podravnatelj republiškega zavoda Slovenije za vzgojo prof. Miro Lužnik predaval o matematičnih metodah na osnovnih šolah. Dopoldanski del bi bil primeren tudi za profesorje. Pedagoški svetnik Kranjc je pa razlagal učiteljem v popoldanskih urah o pouku umetnosti na osnovnih šolah.

Veliko zanimanje je vzbujalo predavanje univ. profesorja Zadrevca o poetiki Gradnika in Kosovela, ki je bilo na visoki znanstveni ravni. Vsi bi pa morali poslušati drugi

jo manj kot 5000 prebivalcev. V večjih občinah na Goriškem pa bo postavila samostojne kandidatne liste.

Skoro gotovo je, da bodo demokristjani predlagali, da ostane Martina še eno upravno dobo na županskem mestu. Prav tako tudi dr. Chientarolli na pokrajini.

Od slovenskih političnih skupin je gotovo, da bo nastopila Slovenska demokratska zveza, ki ima v politični liniji priključeno tudi Slovensko ljudsko gibanje. V teh vrstah gre za to, da se uveljavijo mlajše moči. Dr. Sfiligoj je menda že umaknil svojo kandidaturo. Novih imen pa še ni na vidiku, čeprav so pristaši Ljudskega gibanja mnenja, naj se sestavi kandidatni seznam v čim širšem obsegu.

Iz Goriške

Seminar za slovenske šolnike

del predavanja o narodnostnih vrednotah v spisih Prežihovega Voranca.

V soboto popoldne je predaval še pedagoški svetnik Mihelič iz Trsta o formalizmu in verbalizmu pri šolskem poučevanju, medtem ko je prof. Lužnik zaključeval pri učiteljskem odseku matematično metodologijo.

Delovni program je bil izbran, čeprav še ne strokovno primerno usmerjen. Zanimanje so skoro vsi udeleženci pokazali, kar je bilo v spodbudo tudi predavateljem samim. Nekateri so izjavili, da so pripravljani tudi na svoje stroške še priti v Gorico k podobnim tečajem. Poudarili so tudi, da je vodstvo tečaja poskrbelo v zvezi tudi z italijanskimi šolskimi oblastmi za strogo strokovno plat seminarja brez kakih posebnih obstranskih koreografij.

V soboto zvečer je šolski sindikat povabil vse udeležence na prijeten družabni večer v restavracijo Nanut. Prišli so tudi nekateri udeleženci in predstavniki iz Trsta, v imenu šolskega skrbništva pa svetovalec Di Vito. Vsi udeleženci so izrazili upanje, da se bodo tudi prihodnje leto zbrali na takem tečaju in večeru.

Podgora ZASTRUPLJEN ZRAK — BRV

Vsi podgorski vaščani, posebno tisti, ki imajo hiše od cerkve proti spodnjemu koncu naselja, morajo že leta in leta vdihavati škodljive strupene in do bluvanja smrdeče izpuhe iz nizkih dimnikov podgorske predilnice in tkalnice. Najbolj okužuje ozračje dim iz barvarne tkanin in iz oddelka »Fiocco«. Ta beseda je znana že vaškim otrokom in vsem Goričanom, kajti ko vleče južni veter, osmrade vso okolico ob Soči navzgor do Solkana. Smrad zavohajo tudi tujci in izletniki, še preden jih pozdravijo tablice z napisi »Dobrodošli v Gorici«, dodati bi morali še »v mestu z okuženim ozračjem«.

Približno te besede smo brali na letakih goriškega odseka društva »Italia nostra«, ki opozarja, da bi že zaradi tujskega prometa morali poskrbeti za zdrav in čist zrak v Gorici in da ni prav, če mora na tisoče meščanov stalno živeti v atmosferi odtočnih kanalov.

Dvomimo, da bo kaj kmalu pomagal tudi ta upravičeni poziv proti plinom, ki razjedajo pljuča in tudi že vse kovinske predmete na prostem.

Nobena stranka se ne zmeni za ta pojav, kakor tudi ne za slavnoznano brv ali mostiček čez Sočo iz Podgore do Stražic. Poprej je vsaj pred volitvami kak kandidat obljubljal, da bo nastopil — če ga bodo seveda izvolili — proti kužnim plinom in za mostiček čez vodo. Kakor pa vse kaže, bomo tudi po novih volitvah vdihavali smrad in gnilobo ter hodili po ovinkih v mesto.

Iz Trsta

NAŠE SOŽALJE

Ob smrti g. Josipa Benuliča, našega zvestega naročnika, ki je mnogo let preživel v našem mestu in si pridobil s svojim dobrim značajem tu mnogo prijateljev, izrekata tudi uredništvo in uprava N. l. gospe Mariji in hčerama Saši in Vidi svoje globoko sožalje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zanimiva številka „Sodobnosti“

Najnovejša, četrta številka revije »Sodobnost«, ki je te dni prispela v Trst, je v raznih pogledih še posebno zanimiva. Zanimivo jo napravljajo predvsem ankete o glasbeni kritiki, v kateri se oglašajo k besedi veliko število slovenskih glasbenikov in kritikov, razprava Dragotina Cvetka o »nekaterih vprašanih slovenskega glasbenega zgodovinarja«, članek Pavleta Merkuja o pokojnem skladatelju Jošku Jakončiču in članek generala Jaka Avšiča »Nekaj pripomb o rabi jezika v jugoslovanski ljudski armadi«. Zanimivi pa so tudi nekateri leposlovni prispevki.

Na začetku številke se je revija oddolžila stoletnici Leninovega rojstva s člankom Vlada Vodopivca pod naslovom »Leninova misel«. Člankar meni, da so se nekatere Lenineve teorije in ocena že preživele, da pa ostajajo nekatere veljavne tudi za bodočnost. V okvir omejenih stoletnic spada verjetno tudi objava nekaterih futurističnih pesmi Vladimira Majakovskega, čeprav utemeljuje revija to s štiridesetletnico pesnikove smrti. Pesmi, ki se zdijo za današnji okus že zelo patetične in verbalistične, je prevedel Tone Pavček.

V diskusijo o glasbeni kritiki, ki je na Slovenskem zelo zaostalo področje, kot je rečeno v uvodu, posegajo Rafael Ajlec, Darijan Božič, Dragotin Cvetko, Lojze Lebič, Marijan Lipovšek, in Pavle Merku. Osvetlili so nezdružene razmere na področju glasbene kritike in iz njihovih izvajanj se zdi, da prave slovenske glasbene kritike res ni več. Dragotin Cvetko polemizira v svojem članku »Ob nekaterih vprašanih slovenskega glasbenega zgodovinarja« s svojim kritikom Ajlecom, predvsem o svojih stilnih periodizacijah in zavrača razne Ajlecove očitke na račun svojega dela. Pavle Merku pa predstavlja javnosti lik že 15 let mrtvega goriškega skladatelja Joška Jakončiča, ki je ostal

doslej slovenski javnosti skoraj neznan, čeprav je zložil nekaj odličnih skladb.

Posebno zanimiv za širšo javnost pa je članek generala Jaka Avšiča, ki se odločno zavzema za uvedbo slovenščine kot poveljevalnega jezika za slovenske vojske v jugoslovanski vojski in s tem posredno tudi za ustanovitev posebnih slovenskih vojaških enot oziroma vojske. Slovenske enote pa bi mogle biti razporejene tudi po ostalem ozemlju Jugoslavije, če bi bilo to potrebno. Avšič dokazuje nujnost nacionalnega jezika v vojski in nacionalnih vojaških enot oziroma vojske tudi iz negativne zgodovine stare jugoslovanske vojske, ki je tako naglo razpadla prav zaradi omalovaževanja nesrbkih narodov in jezikov. Avšičev članek bo imel nedvomno širok odmev in ga ima že zdaj, sodeč po zanimanju, ki ga je zbudila ta številka »Sodobnosti« največ ravno zaradi njega.

S pesmimi sodelujejo v reviji Herman Vogel, France Vurnik in Valentin Cundrič, z novelami pa Marko Hudnik, Neda Gaborovič in Ivanka Hergold. Omeniti je še zanimivo razpravo Floriana Lipuscha o Koroških Slovencih, polno pesimizma.

☆

Alojz Rebula piše in pripravlja nekaj krajših stvari za koledar celjske Mohorjeve družbe, za katerega je obljubil prispevek.

Te dni je izšla 6. številka Literarnih vaj. Na prodaj je tudi v Tržaški knjigarni.

„PIONIR“ — POLJUDNOZNANSTVENA REVIIJA ZA MLADINO

V Ljubljani že 25. leto izhaja mladinska revija Pionir. V tem času se je njen koncept večkrat spremenil in je zadnja leta tako v tehničnem kot v vsebinskem pogledu napravila velik korak naprej.

Revija je namenjena predvsem osnovnošolskim otrokom višjih letnikov. V njej najdemo sestavke s področja zemljepisa, zgodovine, umetnosti, naravoslovnih znanosti, športa itd. Revija Pionir je na zelo visoki ravni, saj so med sodelavci tudi ugledni znanstveniki in umetniki, kot na pr. dr. Ignacij Voje, dr. Stane Mikuž, Pavel Kunaver, slikar Ive Seljak-Subić idr. Ze pred nekaj leti, ko je izhajala samo slovenska izdaja, so jo opazili tudi učitelji v ostalih jugoslovanskih republikah ter jo začeli naročati za svoje učence. Razširil se je tudi krog sodelavcev in trenutno izhaja poleg slovenske še hrvatska in srbska izdaja revije, ki se pa nekoliko razlikujeta po vsebini. Tudi med sodelavci iz ostalih republik najdemo nekatera znana imena.

Mladinska revija Pionir je tiskana na dobrem papirju ter jo krasi zelo lepe črno bele in barvne fotografije ter umetniške reprodukcije. Mislim, da ne pretiravamo, če zapišemo, da se revija tako v vsebinskem, kot tudi v tehničnem pogledu lahko enakovredno postavi ob podobne inozemske publikacije. Revija opravlja med slovensko mladino pomembno vzgojno izobraževalno funkcijo. Njen pomen je še večji, če pomislimo, da razne založbe iz komercialnih razlogov izdajajo množico kičaste plaže, ki mladino samo duhovno popljuje in ničesar ne prispeva k razširitvi njenega obzorja.

M. V.

DVE ŠTEVILKI REVIE »JEZIK IN SLOVSTVO«

Izšli sta 4. in 5. številka revije »Jezik in slovstvo«, ki je glasilo slovenskih slovenistov. Posebno zanimivo je v obeh številkah dolgo poročilo prof. Jožeta Toporišiča o »petdesetih letih jezikoslovne slavistike na ljubljanski filozofski fakulteti. I razprave, ki se je končala v 5. številki, je razvidno, da je bilo za predavanje o slovenskem knjižnem jeziku na ljubljanski univerzi ves čas zelo slabo preskrbljeno in da se položaj zanj še do danes ni bistveno izboljšal, čeprav je nekoliko boljši kot pred drugo svetovno vojno. Takrat je bil položaj slovenščine teoretično in po univerzitetnem statutu, pa tudi praktično skoro povsem izenačen s položajem srbohrvaščine.

Tretja številka „Mladike“

Izšla je nova, tretja številka »Mladike«, ki je ubrana na velikonočni praznik, kar prihaja do izraza v več prispevkih. Tako je na primer napisal Josip Kravos, ki postaja literarno zelo ploden, svoj spomin na praznovanje Velike noči v konfinaciji med drugo svetovno vojno. Posrečilo se mu je zelo realistično obuditi vzdušje tistih dni. Boris Pangerc pa je zajel velikonočni motiv v svojo pesem »Sveta Mati«, ki je značilen primer, kako danes mladi pojmujejo in pišejo religiozno liriko.

Uvodni članek te številke ima naslov »Še niso povsod ukinjena taborišča smrti« in je napisan v zvezi z razstavo o koncentracijskih taboriščih, ki je bila prirejena v Kulturnem domu. Člankar, ki se je podpisal samo s prevdanim Š.D., potem poudarja, da obstaja tudi danes veliko uničevalnih taborišč po svetu. »Dachau se je spet odprl v marsikaterem kraju Azije, Afrike, morda Južne Amerike«, piše. »V sibirskih taboriščih trpe pisatelji in drugi, ki so

se upali črhniti nedolžno besedo negodovanja nad obstoječim režimom. V Aziji pobijajo človeka že desetletja in ni izgledov za skorajšnji mir. Iz Afrike smo še pred tedni dobivali slike živih okostnjakov, kot bi se otroci in žene, ki so pomrli v Dachau in Auschwitzu, prebudili na afriškem kontinentu.«

Člankar zaključuje z naslednjo mislijo: »V velikonočnem času imejmo pred očmi to, da je Kristus trpel in umrl za vse, ki so žejni razumevanja in miru...«

Ivan Udovič izraža velikonočno razpoloženje v članku »Dih pomladi« in poziva k dobroti in pristrčnosti, k zaupanju in prijateljstvu med nami. Marijan Brecelj nadaljuje z objavo povesti »Pomlad Adele Ostroluške« slovaškega pisatelja Luda Zúbeka, Janko Jež pa je prispeval zanimivo razpravo o zgodovini ljubljanske univerze, ob njenem zlatem jubileju. DREV, gospodarski sodelavec Mladike, je napisal članek »Proračuni in petletka občine Trst«, v katerem razumljivo podaja to zapleteno in nelahko snov. Bruna Pertot je prispevala lepo pesem »Drugi blagor« religiozne vsebine. Nadaljuje in končuje se novela Micke Debeljak »Med vojsko na Podmlaki«. Danilo Sedmak opozarja na žalostni pojav upadanja poguma pri današnjih ljudeh, kar razodeva pomanjkanje osebnih kvalit. Joško Šavli je napisal članek o Veliki noči, Zora Tavčar pa ocenjuje zbirko Alberta Miklavca »Prošnja za jutri«. Martin Jevnikar nadaljuje svojo razpravo o zamejski literaturi. Omeniti je še zanimiva pisma uredništvu in spominska članka o pisateljih Ivanu Preglju in Stanku Vuku.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je po kratki bolezni zaspal v Gospodu, v 71. letu, naš dobri mož in oče

JOSIP BENULIČ

K večnemu počitku smo ga položili 20. t. m. v Milanu.

Zalujoča žena Marija in hčerki Saša in Vida

Sodobno kmetijstvo

Aktualni problemi zadružnih mlekar

Ker igrajo italijanske zadružne mlekarne pomembno vlogo v italijanskem kmetijstvu, so se njeni predstavniki zbrali na posvet v Mantovi. Splošna ugotovitev je bila, da je tudi za zadružne mlekarne napočil čas zboljšanja tradicionalnih načinov prodaje, če hočejo ohraniti tudi v sklopu Evropskega skupnega trga svoj pomen in vlogo.

V zadnjih letih so zadružne mlekarne v Italiji nekoliko nazadovale. Vzroke gre iskati v begu s kmetov in deloma tudi v nezaupljivosti do zadružnih oblik. Toda ravno spremembe na tržišču, kjer se ob povečani konkurenci s strani drugih držav pojavlja čedalje več boljše predstavljenih in specializiranih proizvodov, začenejo prepričevati posamezne kmete o nezadostnosti individualne prisotnosti na tržišču. Ne samo en sam kmet; tudi samo ena zadružna mlekarne ne pomeni več dosti. Dandanes govorijo že o potrebi najmanj medpokrajinske povezave zadrug. To je razumljivo, če vemo, da znaša količina predelanega mleka približno nekaj več kot 5 stotov mleka na dan. Če so tržne razmere ugodne, t. j., če zadružne mlekarne nimajo težav s prodajo svojih izdelkov, takšno vprašanje niti ni tako pomembno. Toda dandanes je treba nastopati na tržišču s tipizirano

proizvodnjo in take proizvodnje ne more biti, če vsaka zadruga ali proizvajalec proizvaja npr. določen sir nekako po svoje. To kupca samo dezorientira. Takšnega potrošnika pa nato osvoji tisti, ki mu ponudi v svojih lastnostih konstanten produkt.

Je pa še več problemov, ki tarejo zadružne mlekarne. Združitev več mlekarne omogoča le tem, da se boljše organizirajo in uvedejo enotno akcijo v širšem prostoru in si tako zagotovijo trdnije temelje svojega delovanja.

Združene mlekarne si lahko privoščijo skupen fond, ki daje sredstva v posebnih primerih, ki npr. če cena zdrkne pod minimum, krije razliko svojim članom. Predvsem pa si mlekarne s takim skupnim fondom varujejo svoje temelje, saj se čutijo svobodnejše in trdnije na tržišču, če vedo, da lahko vodijo neko svojo tržno politiko, če torej niso odvisne od zunanjih okolištin in tuje dobre volje.

Za naše razmere, ki jih označuje bližina velikega mesta, je treba gledati nekoliko drugače. Vendar je jasno, da more samo dobro organizirana zadružna mlekarne, taka, ki združuje veliko večino proizvajalcev nekega območja, uspešno nastopati na tržišču. Saj samo tako doseže tipičnost proizvoda in, kar je najvažnejše, o tem prepriča tudi potrošnika. Vedeti moramo, da odpade v gospodarstvu na propagando velik del finančnih sredstev in da jih bo v prihodnosti še več. Tudi zadruga v bližini mesta, kot je Trst, ki ceni domače proizvode, mora skrbeti za svoj ugled in organiziran prodor na tržišče.

— o —

FINZGARJEV DOM - OPČINE

Mladinski odsek Finzgarjevega doma priredi v nedeljo, 26. aprila ob 17. uri večer glasb, besede in barvne podobe slovenske zemlje pod naslovom

NEBESA POD TRIGLAVOM

Glasbeni ansambel bo igral moderne melodije, v 150. barvnih podobah na platno bodo zaživele naše gore in vasi, pa mladina (tudi openska) na izletih, vse pa spremlja slovenska pesem.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

KOŠARKA

Spet odlična igra Borovih košarkarjev

Borovi košarkarji so ponovno pred domačim občinstvom slavili dragoceno zmago.

V goste so sprejeli močno ekipo Castelfranco Veneto in jo prepričljivo premagali.

»Plavi« so igrali duhovito in tehnično dovršeno. Posebno dobro so se kretali v obrambi. Najbolj sta se izkazala Lakovič in Sirk. Prihodnjo nedeljo bodo Borovci odigrali zadnjo tekmo letošnjega prvenstva. Spoprijeli se bodo na domačih tleh z ekipo Robur iz Ravenne, ki se tudi bori za obstanek v ligi. Upajmo, da bodo tudi tokrat naši košarkarji zaigrali tako, kot znajo in s tem uspešno zaključili letošnje prvenstvo.

Končni rezultat:

Bor - Castelfranco Veneto 64:47 (32:23)

Za Bor so nastopili: Zavatlal 4, Sancin 8, Fabjan 7, Rudes 4, Lakovič 16, Starc 17, Sirk 3, Kralj, Tavčar, Ambrožič 6.

ŽENA IN DOM

DROBNE ZANIMIVOSTI

V okviru svetovne razstave »Expo '70« v Osa-ki na Japonskem je Mednarodna organizacija za volno uredila »Vrtec volne«, ki je postal velika zanimivost te svetovne prireditve. V tem »vrtec« so na ogled in napredaj majhne, komaj rojene ovčice, ki so v deželi vzhajajočega sonca prav taka redkost, kot mini krila na Laponskem.

V primeri z Avstralijo, ki ima 170 milijonov ovac, jih ima Japonska komaj 80 tisoč in ker je zamisel Mednarodne organizacije za volno naletela na navdušen sprejem japonskih družin z otroki, so poskrbeli organizatorji za to, da se od marca do septembra vsak dan skotijo ovčice, ki so v veliko veselje japonskih malčkov.

V moskovski tovarni oblačil »Krasnaja šveja« so pričeli uporabljati nov šivalni stroj, izdelan v Sovjetski zvezi, ki ne živa, temveč lepi, ali bolje stiska. Uporabljajo ga namreč pri šivanju oblek iz sintetičnih tkanin, ki se ne dajo šivati. Nov »šivalni« stroj opravlja svoje delo s pomočjo ultrazvoka, katerega nihanje v določeni frekvenci se ob dotiku s tkanino spremeni v toploto, nakar se blago stopi in sprime. »Šivalni« stroj avtomatično dozira potrebno energijo za razne vrste in debelino tkanin, le-te pa ne smejo imeti manj kot 60 odstotkov sintetičnih vlaken.

»Mitex International«, ki izdeluje znane kopalne kostume, je letos hotela ustreči ljubiteljem »divjine«. Zelo moderno je namreč, da se ženska oblači v tigrovo, leopardovo, jaguaro-vo kožo, pa čeprav so to le imitacije krzna.

Patrik De Barentzen je zato ustvaril za poltje vrsto zanimivih kopalnih kostimov v imitaciji kož teh zverj, poleg tega pa tudi iz tkanin, ki ponazorujejo krokodilovo kožo in kožo raznih kuščarjev. Blago se imenuje »terifull«, izdelala ga je tvrdka Rhodiatocce, in ima te prednosti, da je zelo lahko, ni prozorno, telesu se lepo prilega, a se ne prilepi.

Patrick De Barentzen je poleg kopalnih kostimov zasnoval še zelo elegantna ogrinjala: v stilu srajce, kratke tuté, »pareo«, zapeti na straneh z vrsto gumbov, za zvečer pa dolge svečane obleke za na plažo z globokimi izrezi in enim samim rokavom.

Martina

RAZPIS NATEČAJA

za podelitev štipendij za izpopolnitev v slovenskem jeziku in literaturi

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo S. R. Slovenije

razpisuje

na podlagi jugoslovansko-italijanskega sporazuma o kulturni izmenjavi z dne 21. julija 1964 in kasnejših dodatnih sporazumov, sklenjenih v mešanem jugoslovansko-italijanskem odboru, predvidenem v 8. členu specialnega statuta, priloženega k Londonskemu sporazumu z dne 5. oktobra 1954

natečaj

za podelitev šestih štipendij za študij in izpopolnitev slovenskega jezika in literature pri univerzi v Ljubljani za akademsko leto 1970-71.

Vsaka od navedenih štipendij znaša 9.000 din za celotno akademsko leto in se izplačuje v mesečnem znesku 900 din od oktobra 1970 do junija 1971. Štipendije so namenjene pripravi in specializaciji učiteljev osnovnih in srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na področju pod italijansko upravo ter tistih oseb, ki želijo poučevati na navedenih šolah.

Prošnje za dodelitev zgoraj navedenih štipendij lahko vložijo pripadniki slovenske narodnosti skupine, ki imajo diplomu srednje šole ali višjo diplomu. Prošnje lahko vložijo tudi tisti, ki so že dobivali štipendijo in jim je za dokončanje študija potrebno še enoletno bivanje v Ljubljani. V takem primeru mora kandidat za štipendijo predložiti potrdilo o opravljenih izpitihi.

Nekolkovane prošnje, s kratkim življenjepisom prosila in ustreznimi podatki zlasti o dokončanem študiju in o morebitni dosednji službi, naj prosilci vložijo pri šolskem skrbništvu v Trstu do 20. maja 1970.

Izid razpisa bo pravočasno sporočen vsem udeležencem.

ODBOJKA

Breg v formi

Brežanke so trenutno v odlični formi. Preteklo soboto so gladko premagale Zarjo z rezultatom 3:0 (6, 11, 9).

S to zmago je Breg dohitel AGI na vrhu lestvice ženske B lige, vendar goriška ekipa ima ob istem številu točk tekmo manj. AGI se mora v prihodnjem kolu spoprijeti z Borom. Če bi Borovkam uspelo premagati Goričanke, bi si Breg dokončno zagotovil prvo mesto. Dvomimo pa, da bo Boru uspel tak podvig.

NAMIZNI TENIS

Edi in Boris Košuta na državnem turnirju v Novari

Prihodnjo soboto in nedeljo bo na sporedu v Novari pomemben državni turnir. To bo zadnja preizkušnja pred državnim prvenstvom. V Novaro bosta odpotovala tudi slovenska igralca Edi in Boris Košuta.

RADIO TRST A

F.J. * 30 S M R T V POMLADI

♦ NEDELJA, 26. aprila, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Haydn: Sonata št. 52 v es duru za klavir; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: E. Popovič: »Železniška postaja«. Radijska igra; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 S. Landi »Nesrečni miljenec«. Igra v 2 dejanjih; 17.10 Revija orkestrrov; 17.30 Pri naših pevskih zborih; 18.00 Miniturni koncert; 18.45 Bednarik »Pratika«; 19.00 Jazzovski kotiček; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Melodije iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklorne ljudske pesmi, pripravlja Grudnova; 21.00 Semeni plosč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.35 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 27. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.00 Na elektronske orgle igra Santi Latera; 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Misli in nazori; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Zbor »E. Grion« iz Tržiča; 19.10 Športna tribuna; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Cvetje iz domačih gajev: V. Bartol: »Alamut«, pripr. Jevnikar; 21.30 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti. Sopranistka Sonja Hočvar, pri klavirju Lukčeva. Ungerjevi in Pavčičevi samospevi. 22.10 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 28. aprila: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravlja Lovrečič - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Humor v slovenski literaturi (3) »Simon Jenko«, pripravi Jevnikar; 19.25 Trovajoli jazz kvartet; 19.45 Mešani zbor »L. Bratuž« iz Gorice vodi I. Bolčina; 20.00 Šport; 20.35 Wagner: »Mojsi pevci nürnbergski«, opera, 3. dejanje; 22.45 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 29. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.00 Saksofonist Hawkins; 12.10 »Adolf Groebming« pripr. D. Nedoh; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.50 Koncertisti naše dežele. Pianistka Neva Merlak-Corradò, Debussy: Pour le piano; Gershwin: Preludij št. 1; 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 19.35 Jazz; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.10) Za vašo knjižno polico; 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 30. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 »Družinski obzorik«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za blade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Jevnikar »Slovenščina za Slovence«; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncert violinista Dejana Bravničarja, pri klavirju Engelman. Bravničar: Sonata in modo antico; Fantazija; Nočna elegija. Srebotnjak: Sonatina. Bravničar: Improvizacija; 19.00 Poje Gigliola Cinquetti; 19.10 »Pisani balončki«; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.35 A. Saitta: »Ubili so milijarderja«. Prevedla Komačeva. Radijski oder, režira Peterlin.

♦ PETEK, 1. maja, ob: 8.30 Promenadni koncert; 9.00 Poklici v slovenski pesmi; 9.30 Glasba za praznično jutro; 10.30 Koncert orkestra Glasbene Matice. Vodi Kjuder. Sodeluje hornist Falout. Tartini: Andante in Presto iz Koncerta v d duru; Mozart: Koncert za rog in ork. v es duru; Oster: Religiozno iz Suite za godala; Sorkočević: Simfonija št. 7 v g duru; 11.10 Pesmi in plesi od vsepovsod; 11.40 Melodični orkestri; 12.10 Pravni položaj žene v Italiji; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 P. Levi in C. Quartucci: »Intervju v podjetju«. Radijska drama; 16.20 Izbor iz Tijardivičevih operet »Mala Floramye« in »Split-ski akvarel«; 16.45 Plesna čajanka; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 18.45 Izbor domačih in tujih motivov; 19.10 W. Cesarini Sforza: Pravo in krivo — o razvoju moralnih in pravnih

»Tu sem doma«, je rekla.

Za hip sta molče stala drug ob drugem. Nato mu je dala roko.

»Slutil sem, da vas bom danes srečal,« je rekel, ko ji je stiskal roko. »A nisem si mislil, da vas bom zagledal na odru v Operi.«

»Ali vam nisem nekoč že povedala, da rada hodim v Opero?« se je nasmehnila.

»Res je,« je priznal. »Pa sem bil tisto čisto pozabil na to.«

»Vaša krivda,« se je zasmejala. »Potem se vam je zgodilo čisto prav, da ste morali toliko časa iskati... Če je res, kar ste mi povedali.«

»Seveda je res.«

»Zdaj pa moram zares noter.«

»Torej na svidenje v petek ob tričetrt na sedem pred Opero!«

»Ja. Na svidenje!«

Ko je bila že odklenila vrtna vrata, se je nenadno vrnila k njemu.

»Čisto sem pozabila. Oprostite! Hočete moj dežnik? Vsaj malo vas bo varoval pred snegom.«

»Oh, ne, hvala! Ni mi ga treba!« se je branil.

»Nate!« mu ga je ponudila skoro otroško navično. »Lahko mi ga boste vrnili v petek.«

»Ne, res da ne. Sicer pa lahko sneži tudi v petek in potem boste vi brez dežnika.«

»Bom vzela pa katerega od sester. Ali maminega. Saj dežnikov se pri nas res ne manjka,« se je nasmejala.

Kako je še otročja, je pomislil. Zdela se je skoro malo užaljena, ker ga ni hotel vzeti. Z dostojanstveno damsko kretnjo mu je dala roko in zaprla za seboj vrata. Njeni koraki po temnem vrtu so takoj utonili v snegu. Skozi redko železno ograjo je še videl njeno tenko postavbo na svetlem ozadju vile in nato luč, ki je posijala izza vežnih vrat na sneg, ko jih je odprla. Nato je bil spet sam.

Občutje sreče v njem je bilo tako močno, da se ni mogel zbrati. Ni vedel, kako je prehodil pot nazaj v središče mesta. Čutil je le, da mu bo ostala ta pot za vedno najlepša na svetu. Še nikdar ni hodil po nobeni poti tako srečen. Včasih je imel občutek, da sanja, vendar je vedel, da je resnica. Toliko časa jo je iskal, toliko časa je hrepenel po njej, da se mu je zdelo zdaj kar čudno, da jo je zares našel, da je govoril z njo in da sta zmenjena za sestanek v petek. Bil je navajen, da se je moral za vsako stvar v življenju boriti, nikdar ni ničesar z lahkoto

pojmov - 5. oddaja; 19.25 Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.30 Delo in gospodarstvo; 20.45 Koncert operne glasbe; 21.45 Nekaj jazza; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 2. maja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Iz starih časov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio; 16.10 Operetne melodije; 16.30 I. Pregelj »Otroci sonca«. Dramatiziral Peterlin. Peti del; 16.50 Orkestri in zbori; 17.20 Dialog; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Trio Bordon iz Doline s pevcema Dariom in Darkom; 18.50 Kvintet »Hot Club De France«. 19.10 »Prosvetno društvo Prosek-Kontovel«; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.50 R. Cortese: »Sledovi pudra na čevljih«. Detektivka; 21.30 Vabilo na ples.

dosegel, zanj je bilo kot nalašč polno ovir tudi tam, kjer so imeli vsi srečo ali so mogli biti gotovi, da jih bo avtomatično privedlo do uspeha, zato je zdaj občutil rahlo nezaupanje do te svoje nenadne sreče. S čim si jo je zaslužil? Je usoda pozabila na svojo trdoto do njega? Se je premislila? Ali je samo spregledala to njegovo srečo in mu jo bo v naslednjem hipu, ko se bo spomnila nanj, spet odvzela? Ni bil praznoveren, toda dotedanje življenje ga je bilo že naučilo, enako kot mater, da se ne sme zanašati na srečo, ampak samo na tisto, kar si pribori s trdim delom in kar iztrga usodi z zobmi in nohti. Kako, da mu je dala usoda srečati prav to čudovito dekle, in da mu je pustila upanje, da bo njegova ljubezen vzbudila odmev tudi v njej?

Ni čutil in ne videl snega, ki se je vrtinčil okrog njega. Hodil je po cestah, ne da bi se zavedel, kje hodi, bilo mu je, kot da ga občutek sreče sam nosi naprej. Končno se je znašel pred hišo, kjer je stanoval. Vrnil se je v svojo sobo in ker je bilo mrzlo v njej, se je spravil pod odejo, prepričan, da od same sreče ne bo mogel zaspati. Toda zaspal je skoro v istem hipu, ko je legel.

(dalje)

PEVSKI ZBOR »VASILIJ MIRK« SPD PROSEK - KONTOVEL

priredi v četrtek, 30. aprila, ob 21. uri
v Kulturnem domu

KONCERT

v počastitev 25-letnice osvoboditve

Sodelujejo s sporedom partizanskih, narodnih in umetnih pesmi:
moški zbor »Vasilij Mirk«,
mladinski zbor,
Aleksander Vodopivec, klavir,
Zdravko Kante, harmonika,
Stane Starešinič, vezni tekst

Dirigent: IGNACIJ OTA

Vstopnina: 500 in 300 lir za dijake in pevce.
Predprodaja in rezervacija vstopnic od ponedeljka 27. aprila dalje pri SPZ, ul. Geppa 9, telefon 31-119.

— o —

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU KULTURNI DOM

ISTVAN ÖRKENY

TOTOVI

komedija v dveh delih

Prevod: JOŽE HRADIL
Scena: SVETA JOVANOVIČ
Kostumi: UROŠ VAGAJA
Slikarski izraz: DEMETRIJ CEJ.
Režija: ADRIJAN RUSTJA

V petek, 24. aprila ob 21. uri - *Premierski abonma*

V soboto, 25. aprila ob 20.30 uri, *Abonma prva ponovitev* (Red A)

V nedeljo, 26. aprila ob 16. uri - *Abonma nedeljski popoldanski*

V ponedeljek, 27. aprila, ob 20. uri - *Abonma mladinski v sredo* (Zaradi splošne stavke v sredo, 29. t. m., ne bo napovedane predstave).

V torek, 28. aprila ob 20. uri - *Abonma mladinski v četrtek* (tokrat je četrtekov abonma prenesen na torek, ker bo v četrte v Kulturnem domu koncert zbor »Vasilij Mirk«)

V nedeljo, 3. maja ob 16. uri - *Abonma okoliški*
Prodaja vstopnic ob delavnikih od 12. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav. Rezervacija po telefonu 734-265.